Jeremia, Sefanja, Nahum og Habakkuk
Profeter i en forfallstid

Jeremia

- Jer 1, 1 Ord av Jeremia, sønn av Hilkia, en av prestene i Anatot i Benjamin-landet.
- Gud hadde utvalgt ham til profet

Jer 1, 4 - 5 Herrens ord kom til meg, og det lød så: "Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg, og før du ble født, helliget jeg deg; til profet for folkene satte jeg deg."

- Jer 1, 6 Men jeg svarte: "Å, Herre Gud, jeg kan ikke tale; jeg er så ung!"
- Jeremia ser på seg selv i stedet for Gud

Guds løfte:

Jer 1,7-10 Da sa Herren til meg: "Du skal ikke si: Jeg er ung! Overalt hvor jeg sender deg, skal du gå, og alt jeg befaler deg, skal du si. Vær ikke redd for dem, jeg er med deg og skal berge deg, sier Herren." Herren rakte ut hånden og rørte ved munnen min. Så sa Herren til meg:
"Nå legger jeg mine ord i din munn. Se, jeg setter deg i dag over folk og riker
til å rykke opp og rive ned,
til å ødelegge og knuse,
til å bygge og plante."

Jeremias liv og tjeneste

Ensom mann uten nær familie

Jer 16,1-2 Herrens ord kom til meg: 2 Du skal ikke gifte deg med noen kvinne og ikke få deg sønner og døtre på dette stedet.

Prøvet mann
Truet av sine naboer, prestene og avvist av sine nærmeste

Jer 11, 21 Derfor sier Herren så om mennene fra Anatot, som står meg etter livet og sier: "Du må ikke profetere i Herrens navn, ellers skal du dø for vår hånd",
Jer 12,6 Selv brødrene dine og din fars hus er troløse mot deg. De roper bak ryggen din: «Det er nok!» Stol ikke på dem når de sier gode ting til deg.
Jer 26,7-9 Prestene og profetene og hele folket hørte Jeremia si disse ordene i Herrens hus. Og da Jeremia hadde sagt til hele folket alt det Herren hadde befalt ham å si, grep prestene og profetene og folket ham og sa: «Du skal dø! Hvorfor har du profetert i Herrens navn og sagt: Det skal gå med dette huset som med Sjilo, og denne byen skal legges i ruiner så ingen kan bo her?» Hele folket samlet seg omkring Jeremia i Herrens hus.

Satt i fengsel og i gapestokk for sin tro, torturert

Jer 32,2-3 Den gangen var Jerusalem beleiret av hæren til kongen av Babel, og profeten Jeremia satt fengslet i vaktgården i slottet til kongen av Juda. Kong Sidkia av Juda hadde fengslet ham og

sagt: «Hvorfor profeterer du: Så sier Herren: Se, jeg gir denne byen over i hendene på kongen av Babel; han skal innta den.

Jer 20,1-2 Presten Pasjhur, Immers sønn, som var øverste tilsynsmann i Herrens hus, hørte Jeremia tale disse profetiske ordene. 2 Da slo Pasjhur profeten Jeremia og satte ham i gapestokken ved den øvre Benjamin-porten, som fører inn til Herrens hus.

Jer 32,2-3 Den gangen var Jerusalem beleiret av hæren til kongen av Babel, og profeten Jeremia satt fengslet i vaktgården i slottet til kongen av Juda. Kong Sidkia av Juda hadde fengslet ham og sagt: «Hvorfor profeterer du: Så sier Herren: Se, jeg gir denne byen over i hendene på kongen av Babel; han skal innta den.

Jer 38,4 Lederne sa til kongen: "Denne mannen må dø; for han tar motet fra de krigerne som er igjen her i byen, og fra hele folket, når han taler slike ord til dem. For denne mannen søker ikke fred for dette folket, men ulykke."
Jer 38,6 Da tok de Jeremia og kastet ham i kongssønnen Malkias brønn i vaktgården. De firte ham ned med tau. Det var ikke vann i brønnen, men gjørme, og Jeremia sank ned i gjørmen.

Jeremias reaksjon på motgang

Depresjon
Jer 20,14 Forbannet er den dagen da jeg ble født! Den dagen min mor fødte meg, skal ikke være velsignet!
Jer 20,18 Hvorfor kom jeg ut av mors liv for å se strev og sorg og ende mine dager i skam?

Gud oppleves fjern
Klag 3,8 Selv når jeg skriker og roper om hjelp, stenger han bønnen min ute.
Klag 3,18 Jeg sa: Min ære har gått tapt, jeg håper ikke lenger på Herren.
Resignasjon – og ny glød
Jer 20,9 Jeg sa: "Jeg vil ikke tenke på ham. Aldri mer skal jeg tale i hans navn." Da var det som om det brant en ild i mitt hjerte. Den var innestengt i knoklene mine. Jeg strevde for å stå imot, men jeg greide det ikke. .

Jeremias tjeneste

- Jer 1,9-10 Herren rakte ut hånden og rørte ved munnen min. Så sa Herren til meg:
- «Nå legger jeg mine ord i din munn. Se, jeg setter deg i dag over folk og riker
- til å rykke opp og rive ned,
- til å ødelegge og knuse,
- til å bygge og plante.»
-

Rykke opp og rive ned

- **Påpeker folkets frafall**
- **Borte fra Gud -> utilfredshet**

Jer 2,13 For to onde ting har folket mitt gjort: De har forlatt meg, kilden med levende vann, og hugget seg brønner, sprukne brønner som ikke holder vann.

.

- **ingen var til å stole på**

Jer 9,4 Vokt dere for hverandre, stol ikke engang på en bror! Hver bror farer med list, hver venn går med sladder.

- **ofret barn til avgudene**

Jer 19,4-5 For de forlot meg og krenket dette stedet. De tente offerild her for andre guder som verken de eller fedrene eller Judas konger kjente. De fylte dette stedet med blod fra uskyldige. 5 De bygde offerhauger for Baal for å brenne barna sine i ilden som brennoffer for Baal. Det har jeg ikke pålagt dem og ikke sagt til dem; det har aldri vært i mine tanker.

- **Sex i sentrum**

Jer 5, 8 De er brunstige, velnærte hester, hver mann vrinsker etter naboens kone.

- **prestene forkynte ikke Guds ord, bare sine egne**

Jer 23,16 Så sier Herren over hærskarene: Hør ikke på ordene til de profetene som profeterer for dere! De gjør dere tomme; de forteller om syn fra eget hjerte og ikke fra Herrens munn.

Jer 23, 30 Derfor vender jeg meg mot profetene, sier Herren, de som stjeler mine ord fra hverandre.

- **Prestene forkynte ikke til omvendelse**

Jer 23,17 De sier til dem som forakter meg: "Herren sier: Dere skal ha fred", og til alle som følger sitt egenrådige hjerte: "Ikke noe ondt skal komme over dere."

Jer 23,22 Om de hadde vært med i mitt råd, kunne de latt folket mitt få høre mine ord og fått dem til å vende om fra sine onde veier og gjerninger.

- **De forfalsket Guds ord**

Jer 8,8 Hvordan kan dere si: "Vi er vise,vi har Herrens lov hos oss"? Se, skrivernes falske penn har forfalsket den!

3 av de 12 småprofetene

- **Sefanja** - virket i tiden til kong Josjia av Juda fra ca 640 til 609 f.Kr
- Boken angir tre temaer:
- -Domsord mot Judea og Jerusalem, med temaet «Herrens dag»,
- -Domsord mot andre nasjoner
- -Frelsesord for Jerusalem og andre nasjoner.

Nahum – Nah 1,1 Budskap om Ninive. Boken med synene til Nahum fra Elkosj.
Habakkuk - vet en mindre om ham enn noen annen skribent i Bibelen
Liturgisk preg – tempelprofet??

Samfunnet hos Sefanja:

- Sef 3,7 Jeg sa: «Om du ville frykte meg og ta imot formaning!» Da ble ikke bostedene utryddet, all min straff skulle ikke ramme byen. Men de handlet bare ondt, sent og tidlig, med alt de gjorde.

- bygge og plante

- **Gud er en nådig Gud – kall til omvendelse**
- Jer 3,12-13 Gå og rop ut disse ordene mot nord: Vend tilbake, du frafalne Israel! sier Herren. Jeg er ikke lenger sint på dere, for jeg er trofast, sier Herren. Jeg er ikke vred til evig tid. Bare innse din skyld. For du har gjort opprør mot Herren din Gud.

- **Evig kjærlighet- ny start**

Jer 31,3-4 Fra det fjerne viste Herren seg for meg: Med evig kjærlighet har jeg elsket deg, jomfru Israel, derfor har jeg hele tiden vist deg miskunn. Enda en gang vil jeg bygge deg så du blir bygd opp igjen.

Sef 3,17 Herren din Gud er hos deg, en helt som frelser. Han fryder og gleder seg over deg og viser deg på ny sin kjærlighet. Han jubler over deg med fryd

- **Israel føres tilbake til sitt land**

Jer 30,10-11 Vær ikke redd, du min tjener Jakob, sier Herren, mist ikke motet, Israel! For se, jeg berger deg fra fjerne steder og ætten din fra landet hvor den er fanget. Jakob skal vende tilbake og leve rolig og trygt, og ingen skal skremme ham. For jeg er med deg, sier Herren, jeg vil frelse deg.

Evig kjærlighet – Jesus

Jer 33,15 I de dager og på den tid lar jeg det spire fram en rettferdig spire for David. Han skal gjøre det som er rett og rettferdig i landet.

- **Guds nåde er ny hver morgen**

Klag 3,22-25 Herren er nådig, vi går ikke til grunne. Hans barmhjertighet tar ikke slutt, den er ny hver morgen. Din trofasthet er stor. Jeg sier: Herren er min del, jeg setter mitt håp til ham. Herren er god mot dem som venter på ham og søker ham.

- **Gud er en nådig Gud – Gud gir styrke**

Hab 3,18-19 Men jeg vil fryde meg i Herren, juble i Gud, min frelser. Gud Herren er min styrke. Han gir meg føtter som en hind og lar meg ferdes på høydene.

Nah 1,7 Herren er god, et vern på nødens dag. Han tar seg av dem som søker tilflukt hos ham.

- **Fremtidshåp**

Jer 29, 11 For jeg vet hvilke tanker jeg har med dere, sier Herren, fredstanker og ikke ulykkestanker. Jeg vil gi dere fremtid og håp.

Plukket av Egil Østebrød